

COMPUTERWORLD

2023. július 19. • LIV. évfolyam 14. szám

www.computerworld.hu

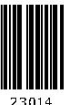
VÁRKONYI
GÁBOR

vezérigazgató
CM024 Hungary Zrt.

Komoly veszélyt
és lehetőséget rejt
a mesterséges intelligencia

2023. július 19. / LIV. évfolyam 14. szám

Ára: 495 Ft

COMPUTERWORLD

MALLÁSZ
JUDIT

AKTUÁLIS

Közös európai érdek

Az Európai Unió tagországainak közös érdeke, hogy egységes törvényi keret jelölje ki a mesterséges intelligencia fejlesztésének irányait, és szabályozza használatát. Az európai embereszményen és szabadságjogokon alapuló megközelítés így előnyt jelent, hogy kontinensünk érdemben felvegye a versenyt a világ más régióival. Az irány jó, hiszen rövidesen hatályba lép az AI Act.

A mesterséges intelligencia (MI) emberközpontú, etikus fejlesztése érdekében az Európai Parlament 2023. június 14-én elfogadta az MI rendszerek szabályozására vonatkozó irányelveket. Az Európai Unióban kidolgozott, úgynevezett AI Act lesz az első ilyen törvény a világon. Június 28-án a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen (BME) rendezett konferencia (<https://hcaim.bme.hu/hcraai>) résztvevői megismerhették az AI Act céljait, felépítését, értelmezését, az elérhető információforrásokat és oktatási elemeket, illetve az előírt gyakorlati teendőket.

Célkeresztben a hazai cégek

A konferencia egyik fő célcsoportját a hazai cégek képezték. – Ebben a körben feltétlenül tudatosítani kell, hogy a törvény belátható időn belül megérkezik és hatályba lép. Voltak előadások, amelyek az AI Act európai unióbéli fejlődését mutatták be, ismertetve a menet közben bekövetkezett változásokat, továbbá a jelenlegi állást. Szó volt a GDPR-ral kapcsolatos előzményekről, valamint arról, hogy az új törvény miként is jelenik majd meg a magyar szabályozási gyakorlatban és technológiai megoldásokban – tájékoztat Antal Péter egyetemi docens, a konferencia egyik szakmai szervezője.

Két magyar cég ezt előadásában is bemutatta. Kuthy Antal, az E-Group alapító-vezérigazgatója cége többéves, elosztott adatokat használó gépi tanulással kapcsolatos fejlesztői gyakorlatának tapasztalatait osztotta meg a hallgatósággal. Felhívta rá a figyelmet, hogy ezen elosztott védett adatokat használó gépi tanulási technikák kompatibilitása szempontjából nagyon fontos az Európai Unió közös szabályozása. A kompatibilitásnak ugyanis előfeltétele a közös adatvagyon, amihez közös európai infrastruktúrát kell létrehozni. A világméretű versenyben az európai cégek csak

úgy szerepelhetnek eredményesen, ha a közös európai adatvagyonhoz egységesen tudnak hozzáférni, és a szabályozásra időben felkészülve elsőként tudnak világszínvonalú megoldásokat kialakítani.

Karászi Zoltán, a QTICS Group elnöke úgy látja, hogy a mesterséges intelligenciát alkalmazó termékek elterjedésének legfőbb akadálya a felelősség és a megbízhatóság tisztázatlansága. Az AI Act feladata, hogy minden, ma még nyitott kérdést tisztázzon. Ha megszületik a közös európai szabályozás, a mesterséges intelligenciához kapcsolódó fejlesztések munkahelyeket is teremhetnek, valamint bővíthetnek a cégek piaci lehetőségei.

Auditálás bejelentett szervezetekkel

Kulcsfontosságú, hogy az értékesítést megelőzően a termékeket auditálni kell. Nem elég tehát a szabályozás, annak betartását ellenőrizni is kell.

A konferencián elhangzott: nincs, és nem is lehet elég humán erőforrás, ami az MI-alkalmazásoknál ellenőrizni tudná a szabályok, rendeletek betartását, ezért erre a feladatra technológiai megoldást kell találni. Vannak hazai cégek is, amelyek ilyen típusú, az auditálást segítő megoldásokat fejlesztenének. Ezen kívül nem maradhat el a manuális ellenőrzés sem. A teljes auditálási folyamatban konzultánsok, hitelesítő laborok, minősítő hatóságok vesznek majd részt, ezek létrehozása hatalmas feladat. A folyamat csúcán az állam által kijelölt, egyfajta közjegyzői funkciót betöltő szervezetek állnak majd.

Értékkeremtő, kockázatalapú szabályozás

Téved, aki úgy gondolja, hogy a szabályozás megfojtja az iparágat, hangzott el

MI képzés, nem csak mérnököknek

Már folyik az „Emberközpontú MI” mesterképzés a BME Villamosmérnöki és Informatikai Karán (VIK). – Képzési programunk szervesen illeszkedik egy MI témájú európai uniós projektbe, amely 60 kreditet mesterképzésként indult 2022 őszén Olaszországban és Hollandiában, 90 kreditként Írországban. Mi olyan megoldást alkalmaztunk, hogy a 120 kreditet mesterképzésünkbe beágyaztuk a 60 kreditet MI tananyagot. Hallgatóink, akik megfelelnek a követelményeknek, diplomakiegészítésként igazolást kapnak a kurzus elvégzéséről. Mivel már induláskor voltak olyan hallgatóink, akik nem nulla kredittel indultak, és csak néhány új tantárgyat kellett felvenniük, mint például a mesterséges intelligencia etikája, a mesterséges intelligencia és a jog vagy az MI-vel kapcsolatos biztonsági ismeretek, nyolc hallgató mára már teljesítette a képzés minden feltételét. További 30-40 hallgató tanulmányai különböző fázisában tart. A technológia fejlődése, az igények változása megköveteli a tananyag folyamatos frissítését. Jelenleg a 2.0 verzióval tartunk – foglalja össze a BME-n folyó mesterképzésről a legfontosabb tudnivalókat Jereb László professzor emeritus, a BME VIK vezető tanácsadója.

A karon a felnőttképzésben is terveznek emberközpontú MI témájú kurzusokat. A tananyag kidolgozása folyamatban van. Szándékaik szerint a jelenlegi, leendő mérnökinformatikusoknak szóló, MSc képzésbe beágyazott emberközpontú MI mellett olyan képzést is indítanak, amely például jogi vagy közgazdász végzettségű szakemberek, vagy akár gyakorlattal rendelkező vezetők számára is elérhető lesz.

AKTUÁLIS

a konferencián. – Egy jól eltalált szabályozás kifejezetten értékeremtő. Amíg bizonytalan a helyzet, addig az emberek nem osztják meg az adataikat, hasonlóan a GDPR és a felhőbeli adattárolás viszonyához. Ha megszületik egy jól átgondolt, minden részletre kiterjedő törvény, mindenki felbátorodik, és meg meri osztani addig féltve őrzött adatait MI-alkalmazások számára is, és fejlődhetnek a legkülönbözőbb megoldások – foglalja össze Antal Péter.

Nagy érdeklődés

A BME-n rendezett konferencián közel kétszázán vettek részt. A jelenléti ívek alapján a legtöbben az egyetemi szférából érkeztek (magyar és külföldi hallgatók, oktatók). Szép számban képviseltették magukat a különféle szervezetek (hatóságok, államigazgatási szervezetek, civilek, közjegyzők stb.). Érdeklődést mutatott a pénzügyi szektor is. Ami a vállalati szférát illeti, a legnagyobb számban a kis- és középvállalatok munkatársai jelentek meg, de közel ugyanilyen létszámban képviseltették magukat a multinacionális vállalatok is. Néhány hazai nagyvállalat szintén elküldte szakértőit a konferenciára.

A készülő európai szabályozás kockázatalapú, és alapvetően a humán értékeket helyezi a középpontba, hangsúlyozták többen is a konferencián. Ugyanakkor a kevésbé optimista hangok arra hívták fel a figyelmet, hogy az AI Actnek üzletcentrikusnak is kell lennie, mert ellenkező esetben azok a régiók, ahol kevésbé szigorú a szabályozás – mint például Kína, India, az Egyesült Államok vagy Dél-Amerika –, könnyen elhúzhatnak a versenyben. Mások optimistábban közelítették meg a kérdést, és úgy vélték, előnyt jelent Európának, hogy a világon először alkot törvényt a mesterséges intelligencia fejlesztésének és alkalmazásának szabályozására. Az Európán kívüli világnak nem lesz más választása, mint követni az AI

Actben lefektetett szabályokat, ha az Unióba akarja szállítani termékeit, illetve ha fel akarja használni az Európában gyűjtött adatokat. Akárcsak a GDPR-nál, az AI Actnél is arra lehet számítani, hogy előbb-utóbb a világ más részein is átveszik az Európai Unió gyakorlatát, és megjelennek a mesterséges intelligenciát szabályozó törvények.

Várható, hogy elsőként az Egyesült Államok cégeinek jelent majd nehézséget az új európai szabályo-

záshoz való igazodás. Ugyanakkor az is elképzelhető, hogy az AI Actnek való megfelelés akár versenyelőnyhöz is juttathatja azon cégeket, amelyek ezt önként megteszik, illetve deklarálják.

Európa igazi ereje a közös adatsíló

Az Európai Unió összes tagországának fel kell állítania a saját minősítő hatóságait, amelyek természetesen egységesen, a közös törvény előírásai szerint járnak majd el. Ezen bejelentett szervezetek adják majd ki a megfelelést igazoló, európai szintű pecsétet.

– A konferencián felszólalók nem győzték hangsúlyozni, hogy az Európai Unió minden országának nemzeti érdeke a mesterséges intelligencia közös szabályozása. Az AI Act tehát nem a nemzetek ellen van, hanem épp ellenkezőleg, segíti az országokat. Az Európai Unió, a maga 500 millió lakosával csak egységesen léphet fel komoly tényezőként a világpiacra. Ha minden 5, 10 vagy akár 80 millió lakosú ország saját törvényeket akarna hozni, illetve külön, megosztott módon akarná kezelni az adatvagyonát, garantált lenne a lemaradás – foglalja össze a résztvevők közös véleményét Hanák Péter, a BME vezető tanácsadója, a konferencia egyik szervezője.

– Ha nincs egységes európai adatpiac, és minden ország csak a saját adatsílját elemezheti, illetve a cégek elsődlegesen csak a saját országuk adatbázisaihoz férhetnek hozzá, akkor elvesztünk. Európa igazi ereje abban rejtene, hogy az emberek, köztük a magas életszínvonalú népesség tagjai, a védett adatokat is meg merjék osztani megfelelő MI-elemzésekhez. Ehhez megfelelő biztonsági garanciák kellene, amit csak egy egységes, minden részletre kiterjedő szabályozás adhat meg. Az AI Act tehát unikális helyzetbe hozza Európát: az adatok etikus elemzése fantasztikus forráshoz juttathatja a különböző szektorokat, például az egészségmegőrzés és egészségügy kapcsán – teszi hozzá Antal Péter. **CW**